

Інтерв'ю з новим правлячим архиєреєм Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ, владикою Ярославом (Прирізом)

– Преосвященний владико Ярославе, наприкінці жовтня 2011 р.Б. було оголошено, що Ви стали наступником владики Юліяна (Вороновського) на престолі Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ. 24 грудня – Ваша інтронізація. Якими будуть особливості Вашого єпископського служіння? Чи маєте Ви програму душпастирювання, яку будете втілювати як новий єпархіальний єпископ Самбірсько-Дрогобицької єпархії?

– Звичайно, що я маю певні задуми. Дозвольте привідкрити перед Вами свою маленьку «таємницю» (сміється).

Ця програма йтиме у руслі прийнятої ще у 2006 році Синодом наших єпископів стратегії розвитку нашої Церкви, котра сформульована дуже лаконічно і, водночас, глибоко: «Святість об'єданого Божого люду». Нещодавно, на черговому Синоді 2011 р. Б., вона була деталізована через програму «Жива парохія – місце зустрічі з живим Христом». Спробую дуже загально окреслити суть мого душпастирювання.

Люблю повторювати, що після страшної «епідемії більшовизму», яка позначилась на нашій історії, культурі, суспільстві, нам сьогодні важливо відроджувати історичну пам'ять, відбудовувати матеріальні храми, але найважливішим є відновити нерукотворний храм – людину. Треба привести її до Бога, допомогти усвідомити своє високе християнське покликання та діяти згідно з Ним...

І у Вселенській Церкві, і у нашій Українській Греко-Католицькій Церкві сьогодні багато говориться про євангелізацію, а зокрема, про нову євангелізацію. Йдеться про необхідність євангельської проповіді як серед тих, хто її ще не чув, так і серед так званих «номінальних» християн, тобто тих, котрі були охрещеними, але рідко або й ніколи не відвідують церкву. У цьому контексті, думаю, треба зробити все, щоб духовенство, тобто ті, до кого передусім звернена заповідь про євангелізацію, якнайуспішніше сповнювали свою місію. Христос і його учні є гарними вчителями для нас. Не забуваймо, що апостоли пішли активно проповідувати Добру Новину після того, як під час молитви у Єрусалимі зодягнулись силою Святого Духа. Тому, думаю, треба зробити все, щоб ми сповнювались Святим Духом – освячувались. Святі християни будуть найуспішнішими місіонерами та євангелізаторами, адже у нашому народі справедливо кажуть, що «слово зворушує, а добрий приклад порушує до дії». Тому, як це робив і мій попередник на єпархіальному престолі – преосвященний владика Юліян (Вороновський), продовжуватиму наголошувати на важливості молитви, особистої та літургійної, в житті кожного християнина, зокрема духовенства.

В особі владика Юліяна ми маємо живий приклад того, як молитва виливається в активне і ефективне душпастирювання. Хто зустрівся з нашим дорогим владикою, знає, що він «муж молитви». Переконаний, що саме завдяки цьому йому вдалось так багато зробити за 17 років свого архиєрейського служіння тут, у Самбірсько-Дрогобицькій єпархії. Владика Юліян освятив багато новозбудованих храмів, рукоположив чимало священників. У 1996 році заснував Дрогобицьку духовну семінарію та Катехитичний інститут, щоб забезпечити єпархію священнослужителями, катехитами, дяками та регентами... За умови, що на початках, з виходом нашої Церкви з підпілля відчувалася гостра недостача належної душпастирської опіки, стараннями владика було значно покращено таку ситуацію. Мені належить продовжувати та розвивати досягнуте моїм попередником. Проситиму владика допомагати в цьому порадою та молитвою.

Отож, як я вже сказав, молитовне і таїнственне життя є невід'ємним чинником. Причому наголошую, що маю на увазі ту духовність, яка відповідала б ідентичності нашої Церкви, котра є східною Церквою візантійсько-київської традиції. Дбатиму, щоб ми постійно пам'ятали про це і так будували своє життя і розвивали діяльність. Водночас не можна

забувати, що для успішної евангелізації треба мати ефективні середники і методи. Над цим, думаю, маємо багато працювати і на академічному, і на практичному рівнях. Ідеться про належну підготовку священників і катехитів, про наукові конференції, котрі охоплювали б не тільки священників, але й мирян (адже кожен покликаний зростати у свідомості своєї віри, не лише священники)...

Хочу наголосити, що священник особисто відповідальний за катехизацію на довіреній йому парохії: ні катехит, ні будь-хто інший не звільняє його від цього служіння. Переконаний, що слід розвивати парохіяльні суботні та недільні школи, вивчати можливості створення загальноосвітніх церковних шкіл... Думаю, що потрібно продовжити і розвинути позитивні напрацювання у душпастирстві молоді не тільки на деканальному та епархіальному, але й на парохіяльному рівнях...

Вважаю, що треба активніше працювати над академічним, медичним, військовим, в'язничим капеланством. Не можна оминати й соціальну сферу... Оце ті, далеко не всі, ділянки, на яких думаю зосередити свою увагу. Водночас я відкритий на пропозиції і готовий піти назустріч кожному, хто запропонує такі методи душпастирства, які будуть ефективними для здійснення тих високих цілей, котрі перед нами ставить Бог і Церква.

– Завтра студенти нашої семінарії звершуватимуть своє священниче служіння серед вірних нашої Церкви? Чого від них у виконанні цього завдання очікує Церква, а зокрема Ви, як правлячий архиєрей Самбірсько-Дрогобицької єпархії?

– Ви знаєте, що у вересні 2011 р. Б. в Бразилії відбувся Патріарший Синод нашої Церкви, на якому єпископи УГКЦ, зібрані з усіх континентів, прийняли програму розвитку і діяльності нашої Церкви на 10 наступних років під назвою «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом». Якщо уважно проаналізувати, то побачимо що весь її зміст справді виражений у назві. Всі напрями життя і діяльності нашої Церкви – освіта, катехизація, праця з молоддю, мирянами тощо – дійшли до спільного знаменника: побудова живої парохії. Уся Церква, зокрема й семінаристи, вже тут, у стінах семінарії, і незабаром на парохіях – покликані остаточно втілювати цю програму в життя.

Маємо пам'ятати, що парохія – це не лише храм, де ведуться богослужіння. Не можна обмежувати душпастирювання лише звершенням треб і богослужінь. Тому звертаюся до майбутніх душпастирів: «Пам'ятайте, священник – не просто культовий служитель. Завданням усієї парохії і кожного її члена є зберігати, розвивати і передавати свою

християнську віру, котру ми отримали у Таїнстві Хрещення. Чувати над цим і є завданням священика».

Його парохіяльне душпастирське служіння має охоплювати дуже різні сфери – навчання, катехизацію, соціальне служіння, творення атмосфери єдиної родини тощо. У кожній із цих ділянок священик має бути взірцевим добрим батьком, справжнім духовним отцем і порадником. Якщо парохіяльне життя буде функціонувати саме так, то церковна громада стане міцною і під проводом свого пастиря успішно відповідатиме на виклики сучасного світу, її членам не будуть страшні загрози різних сект, вони не дадуть себе обдурити різними примарними обіцянками... Тому, користаючись нагодою, закликаю Вас, дорогі семінаристи, належно використовувати Ваш «семінарійний час», щоб бути відповідно підготованими до цього великого покликання – будувати живу парохію.

– Думаю нашим читачам буде цікаво дізнатись про Ваш шлях до священства. Скажіть, будь ласка, що спонукало вас стати священиком? Хто допомагав Вам розвивати покликання?

– Найперше – це моя родина. Роль мами у моєму покликанні була підставовою, бо, завдяки їй, я пізнав Бога, що згодом дало мені можливість посвятитись Йому на служіння. Тому щиро вдячний своїм батькам за те, що вони своїм повсякденним життям проповідували мені віру в Бога.

Пригадую, що бажання стати священиком зародилося у мене ще у дитячому віці. Я мав нагоду особисто зустрітися і спілкуватися з підпільними греко-католицькими священиками, бо вони часто відвідували нашу родину: служили святу Літургію, провадили катехитичні науки. Часто з мамою їздив туди, де відбувались греко-католицькі богослужіння... Під час підготовки до першої Сповіді, виявив бажання стати священиком. Мій сповідник сказав: «Сину, для того, щоб бути добрим священиком, потрібно в тому намірі багато молитися». Ці слова глибоко запали мені в душу. Пам'ятаю, що після цього я з радістю та захопленням сказав своїй матері, що хочу стати священиком. У відповідь вона обійняла мене і, заплакавши, сказала: «Молися, сину, в цьому намірі, і я теж буду молитися».

У більш зрілому віці мав нагоду й далі підтримувати зв'язки з підпільними священиками. Серед тих, хто вагомо вплинув на формування мого священичого покликання, можу назвати отців редемптористів: Миколая Куця, Володимира Мицака, Михайла Волошина, а

також о. Степана Яворського, митрополита Володимира (Стернюка), владику Филимона Курчабу... Завдяки їм я ближче познайомився з катакомбною УГКЦ, з підпільною семінарією. Мене захоплювала і надихала їхня духовність, простота, душпастирська активність, жертовність... Так у мене визріло остаточне рішення стати семінаристом переслідуваної Церкви. З огляду на переслідування, про моє навчання в семінарії не повинні були знати навіть мої батьки... Мама дізналася про моє навчання найшвидше, а батько і брати – після дияконських свячень. Решта ж родини уже тоді, коли побачили мене у фелоні під час першої Літургії у звичайній хаті у 1988 році.

Тому дуже велику роль у моєму рішенні стати священиком відігравали особи, котрих мені послав Господь. Це – моя родина, передусім мама, а також підпільні греко-католицькі священики та миряни.

Для мене визначальними є євангельські слова: «Пізнайте правду і правда визволить вас» (пор. Йо. 8, 32). У ті часи правда була замовчуваною, переслідуваною, депортованою в Сибір, розіп'ятою... Вважав, що у такій ситуації священик своїм служінням може багато допомогти народові, подати йому ключ до свободи, а тим ключем, безперечно, є Христос – «Дорога, Правда і Життя» (Йо. 14, 6). Я був переконаний, що наш народ, духовно переживши Христове воскресіння, воскресне й сам, звільнившись від поневолення різними фальшивими ідеями. Тому служіння Богові, служіння Правді завжди було для мене невіддільним від служіння своєму народові.

– Що означає Ваш єпископський герб?

– Як і кожен єпископ, за давньою традицією я також постарався, щоб мати особистий герб. З одного боку, він вказує на моє походження, а з іншого – на покликання під час єпископського служіння.

Якщо дуже коротко, то елементи герба означають наступне: на великому щиті по центрі на червоному полі розміщений архистратиг Михаїл у срібних обладунках – це покровитель Бескидів і жителів Карпатських гір – території, звідки я родом та на якій розміщена велика частина нашої єпархії. Архистратиг Михаїл тримає у лівій руці маленький щит, на якому намальовані дев'ять топок солі. Це – символ Дрогобича, осідку нашої єпархії.

У лівому верхньому куті великого щита – лілея, символ Богородиці; три зірки, що її оточують, вказують на її Пренепорочність – дівоцтво перед, в час і після народження Ісуса Христа. Богородична духовність особливо близька мені як тому, котрий належить до чину оо. Редмптористів, які з великою побожністю відносяться до Пресвятої Діви Марії, так і тому, що Богородиця, Матір Церкви, рівно ж є покровителькою українського народу і, зокрема, нашої єпархії, у якій знаходиться декілька марійських чудотворних святинь. У правому куті великого щита – хрест, спис і губка. Це – символ Голготи, на якій сталося відкуплення світу через страждання, смерть і воскресіння Господа Ісуса. Це – символ розп'ятої, переслідуваної катакомбної УГКЦ, у якій формувалося моє священниче покликання. Крім того, це також символ герба чину Найсвятішого Ізбавителя. З цієї монашої спільноти наша Церква поклікала мене на єпископське служіння. На синій стрічці під великим щитом на полі мантиї написаний мій девіз: «Любов і служіння». «Бог є любов, і хто перебуває в любові, той перебуває в Бозі, і Бог перебуває в ньому», – говорить євангелист Йоан (1 Йо. 4, 16). Тому у слові «Любов» сконцентроване все Святе Письмо, Божі Заповіді та християнські чесноти. У цьому єдиному слові окреслено покликання людини. Якщо людина глибоко пізнала Бога, вона завжди ділиться цим, свідчить про це, служить Богові і ближнім... Думаю, що у цьому – сенс покликання бути священником, чи єпископом: любити та служити Богові і ближньому. По всьому полі мантиї розміщені язички полум'я. Вони символізують подію Зіслання Святого Духа. Щоб надто не заглиблюватися у пояснення сенсу цього знаку на моєму гербі, просто зачитую відому літургійну стихиру: «Усе подає Дух Святий: пророків посилає, священників удосконалює, неграмотних мудрості навчає, рибалок богословами появляє, і єднає всю церковну спільноту» (стихира на «Господи візав» Вечірні Зіслання Святого Духа).

– Владико, дякувати Богу, сьогодні наша Церква втішається свободою. В порівнянні з іншими країнами світу, Україна не відчуває браку священничих покликань. Водночас, якщо порівняємо статистику в Україні і світі (навіть в тих, котрі, як кажуть, дуже секуляризовані), то легко зауважимо, що в нас не так багато священників. Наприклад, у США один католицький священник на 1800 вірних, в Іспанії – трохи більше 1700. Щодо України блаженніший Святослав називав таку цифру – 1 священник на 2400 осіб. Що наша Церква планує зробити, щоб виправити таку ситуацію?□

– Ви маєте слушність. В Україні зараз менше священників на душу населення, навіть порівняно з довоєнним періодом. І це враховуючи те, що на сьогодні наша Церква представлена набагато ширше територіально! Тому мені дивно, а навіть боляче чути заяви, на зразок: «Нам більше не треба священників», чи «Навіщо нам ця семінарія»... Під час останнього Синоду єпископів Блаженніший Святослав також піднімав цю проблему. Він навів нам, єпископам, висновки наукових досліджень, згідно з якими, для ефективного душпастирювання священника його паства має складатися максимум з 500-1000 вірних. Тільки у такому випадку ми справді можемо говорити, що священник може оптимально дбати про парохію, принаймні знати імена своїх парохіян, розуміти їхні проблеми, чувати над їхніми болями і радостями... Це – справжній виклик для нас.

Дякувати Богові, Господь поблагословив нашу Церкву священними покликаннями. Не можна нехтувати цим Божим даром. Треба його належно приймати і плекати. Це, думаю, також входить у програму розвитку і діяльності нашої Церкви, про яку я згадував. Адже про яку живу парохію можна вести мову, якщо вона не матиме священника, котрий зможе на ній душпастирювати і її «оживляти»?!

Ми зараз говоримо про нашу Церкву в Україні. Але не забуваймо, що наші вірні присутні в усьому світі. На жаль, не всі вони мають змогу отримати належну духовну опіку, в тому числі і через брак священників... УГКЦ в Україні може і повинна допомогти вірним на поселеннях, бо вони її діти і за них вона є відповідальною.

Знаю, що Ваш часопис читають наші вірні та священники. Тому, користаючись нагодою, хотів би сьогодні ще раз нагадати усім нам про потребу всіляко підтримувати нашу семінарійну освіту. Від кожного з нас залежить, якою буде наша Церква в майбутньому, яких матиме провідників та душпастирів.

– УГКЦ, в тому числі вустами свого Предстоятеля блаженнішого Святослава, велику надію сьогодні покладає на молодь. У нашій семінарії навчаються передусім молоді юнаки, котрі готуються стати священниками. Наш часопис читає багато молоді. Знаємо, що Ви тісно стикалися з молоддю у своєму душпастирському служінні. Як Ви вважаєте, якими на сьогодні є найбільші спокуси для молодого юнака, котрі, можливо, перешкоджають йому вступити у семінарію? Що позитивного є у нашій молоді?

Було б великим перебільшенням ідеалізувати сучасний духовний стан людського суспільства, в тому числі й українського. Наша молодь також живе у непрості часи, наражається на різноманітні спокуси. Неналежні моральні авторитети, корупція, хабарництво, моральна розгнuzданість – це навіть неповний перелік тих небезпек, у які вона може легко впасти. За тотального диктату засобами масової інформації певного способу життя і поведінки (часто-густо не те, що далеких від християнства, а навіть ворожих до нього) молодь ризикує усвідомити, що ці небезпеки насправді зовсім не є небезпеками, а нормою, або навіть зразком для наслідування...

Проте я не хотів би аж занадто згущувати фарби. Це не було б виправданим. Хочеться відзначити, що мене приємно вразив той факт, що молоді люди мають досить стійкий

імунітет до усього цього. Багато юнаків і дівчат не дозволяють спокусити себе другорядним, а вміють розпізнати зло, вибрати добро і відстояти свій вибір. Тут маю на увазі не лише тих, хто вступає у семінарію чи монастир, а й тих, хто, незважаючи на всі труднощі, намагається серед оточуючих їх людей бути справжніми християнами.

Хочеться також відзначити оптимізм та ентузіазм нашої молоді, її вміння, незважаючи на всі труднощі, бачити в майбутньому позитиви. Це додає їй сил діяти і змінювати життя на краще. Це те, чого так бракує сьогодні українському суспільству, розчарованому економічними труднощами та політичними баталіями. Тому завдяки цим позитивним рисам сучасних молодих людей – і тих, хто вступає у семінарію, чи монастир, тих, хто вибирає іншу дорогу життя – я бачу досить обнадійливе майбутнє і для нашої Церкви, і для нашої держави.

Водночас вважаю за потрібне сказати, що це обнадійливе майбутнє буде можливим, якщо всі ми, а особливо молоді юнаки і дівчата, у котрих закладено великий потенціал, не сидітимуть, склавши руки, а активно розвиватимуть і помножуватимуть Богом дані нам таланти. До цього й закликаю нас усіх.

– Красно дякуємо за розмову і просимо Вашого благословення, Преосвященний Владико!

– І вам щире спасибі за гарну нагоду спілкування.

У цьому навчальному році (2011-2012) Дрогобицька духовна семінарія святкує 15-тиліття з часу заснування. Тому вітаю усіх семінаристів, викладачів, виховників, усіх працівників семінарії з цим маленьким ювілеєм. Бажаю розвивати і помножувати ті здобутки, котрих семінарії вдалося досягнути за ці роки.

Розмовляв Роман Андрійовський, головний редактор часопису ДДС «Слово»

Опубліковано у: «Служіння Богові, служіння Правді завжди було для мене невіддільним від служіння своєму народові».

Інтерв'ю з новим правлячим архиереєм Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ, владикою Ярославом (Прирізом)// СЛОВО № 4 (48) 2011, с.2-7.